

Soren Egerod

Søren Egerod

8. juli 1923 – 21. april 1995

af Jørgen Rischel

Søren Egerod blev født 8. juli 1923; faderen var skoleinspektør; familien havde tilknytning til Dragør, og Søren Egerod bevarede livet igennem en interesse for det gamle øresundsmål i Dragør. Han gik på Metropolitanskolen, og han havde fremragende lærere som Hartvig Frisch og Carsten Høeg, som betød meget for ham. Han studerede under krigen i København og efter krigen i Paris, Stockholm og Uppsala. Han beskæftigede sig meget tidligt med sanskrit, latin og græsk, men han tog også private lektioner i kinesisk. Han studerede med fransk statsstipendium under orientlisten Paul Demiéville og senere under sinologiens gamle nestor, Bernhard Karlgren, som ved den lejlighed undtagelsesvis modtog en udvalgt skare stendiater som studerende. Søren Egerod blev fil.kand. i sinologi, græsk og sanskrit, og studerede derefter videre inden for sinologi dels under Karlgren, dels under en anden stor sinolog og almenlingvist, Yun Ren Chao i USA. I den periode havde han også et flerårigt studieophold i Kina; han blev fil.lic. i 1952. Allerede fra 1953 kom Søren Egerods videnskabelige karriere tildels til at forløbe i USA, hvor han igennem årene havde tilknytning til nogle af de førende universiteter: Berkeley, Ann Arbor og Columbia og underviste i orientalske sprog, i sinologi og i almen sprogvidenskab.

I 1956 disputerede Søren Egerod på et kinesisk emne ved Københavns Universitet og blev ansat dér, fra 1958 som professor. Den nyoprettede lærestol var i *østasiatiske sprog med særligt henblik på kinesisk*. Hans virke i de første ti år – hvor universiteterne var i vækst – var præget af dynamik. Der kom flere lærerstillinger til, der blev oprettet et Østasiatisk Institut, og flere af hans elever blev meget kompetente sinologer. Søren Egerod var også hovedkraften i det nordiske forskningssamarbejde om orientalske emner, der i 1969 udmøntedes i oprettelsen af et Centralinstitut for Nordisk Asiensforskning i København (det nuværende NIAS), hvor han fungerede som leder i tyve år.

Under sin professortid i København var Søren Egerod en hyppig gæst både i USA og i Fjernøsten, bl.a. som gæsteprofessor i Tokyo 1977-78. Efter sin pensionering i 1993 havde han et længere studieophold ved det fornemme Academia Sinica og var også gæstelærer ved et ph.d.-program i Bangkok. Han døde 21. april 1995, 71 år gammel. Hans død kom bag på de fleste; de færreste af os vidste, hvor alvorlig og hvor fremskreden hans lungelidelse var.

Når jeg er blevet opfordret til at sige mindeord om Søren Egerod, må jeg forudskikke den bemærkning, at jeg ikke er fagkyndig på det, der nok udadtil står som kerneområdet for hans virksomhed, nemlig *kinesisk sprog* og *klassisk kinesisk litteratur og filosofi*. Mine bemærkninger kommer derfor til at tegne et meget ufuldstændigt billede af hans indsats inden for disse helt centrale områder. Men jeg har på trods af en aldersforskel på en halv snes år fulgt størstedelen af hans karriere på tættere eller fjernere hold. Jeg hørte hans allerførste undervisningstime i kinesisk i København. Jeg har også haft et snævert forskningsmæssigt samarbejde med ham, til dels under eventyrlige forhold. Man må derfor tilgive mig, at mindeordene ikke bliver encyklopædiske, men mere præget af personlige indtryk.

Som filolog havde Søren Egerod – som jeg allerede har nævnt – sin baggrund i studiet af græsk, latin og sanskrit; beskæftigelsen med indiske sprog har senere været værdifuld for ham også i forbindelse med de sydøstasiatiske sprog, fordi de via religionen har modtaget stærk påvirkning fra sanskrit og pali. Også *skriftsystemerne i Sydøstasien*, som Søren Egerod skrev flere arbejder om, er udviklet på grundlag af indisk skrift.

Men Søren Egerod begyndte et lidt andet sted: med *kinesisk*. Det gik han tidligt i gang med, selv om kinesisk på det tidspunkt ikke var universitetsfag i Danmark. Tidligere havde man haft sinologen Kurt Wulff, der blev berømt på sin komparative forskning, der gik ud på at forsøge at bevise, at thai er beslægtet med kinesisk. Søren Egerod har sagt, at Wulffs ordsammenstillinger i det væsentlige var gode nok; det var selve tolkningen af lighederne som bevis for grundslægtskab, der var noget galt med. Sagen er, som Søren Egerod langt senere docerede det i nogle spændende forelæsninger, at thai har lånt mange ord fra kinesisk; men kinesisk har også lånt fra thai (thaisprogene stammer faktisk fra Sydkina).

Hermed har vi anslået et af de temaer: låne- og kontakt-slægt-

skab mellem sprog, som optog Søren Egerod meget, og hvor han leverede en meget betydelig videnskabelig indsats. Det var for Søren Egerod et hovedpunkt i hans forskningsprogram at belyse og problematisere den hos Hjelmslev så enkle skellen mellem *typologisk og genetisk sproglægtsskab*: henholdsvis det fænomen, at to sprog ligner hinanden i deres sprogbygning og det fænomen, at to sprog nedstammer fra samme grundprog. I et område som det sydøstasiatiske, hvor der er et mylder af forskellige sprog og sprogfamilier, der igennem lange tider har påvirket hinanden, kan sondringen mellem typologisk og genetisk sproglægtsskab være vanskelig at give et indhold, hvis det drejer sig om tilstrækkelig gamle slægtsskabs- eller kontaktforhold.

Søren Egerod beskæftigede sig typologisk og genetisk med hele det vældige sprogområde som omfatter sinitisk, tibetoburmansk, thai-sprog, austroasiatiske sprog og malajo-polynesiske, og han leverede afgørende bidrag til beskrivelsen af en række enkeltsprog. Samtidig bidrog han med skarpsindige analyser af typologiske tendenser inden for det sydøstasiatiske sprogområde; det vender jeg tilbage til senere.

Af de øst- eller sydøstasiatiske sprog studerede Søren Egerod – som jeg allerede har nævnt – først *kinesisk*. Bernhard Karlgren, der havde skabt epoke ved sin rekonstruktion af oldkinesisk ud fra bl.a. nutidige kinesiske dialekter, sendte den unge dansker til Kina, hvor Søren Egerod tilbragte nogle begivenhedsrige år med bl.a. sprogligt feltarbejde. Han har fortalt veloplagt om ungdomstiden i Kina i sin brillante afskedsforelæsning på Københavns Universitet og i en række radioforedrag for mindre end et år siden. Hans disputats fra 1956 kom til at handle om den sproghistorisk vigtige lungtu-dialekt. Ved valget af emne gik Søren Egerod i begyndelsen til en vis grad i læremesterens fodspor, og han bevarede livet igennem – trods sin strukturalistiske profil – den respekt for dialekternes fonetiske detaljer og for fonetikens betydning for den sproglige rekonstruktion, som var karakteristisk for Karlgren. Men sammen med andre af generationens bedste sinologer var han med til at rokke lidt ved fundamentet for Karlgrens autoritative rekonstruktioner af to kronologiske stadier af gammelkinesisk: *Ancient Chinese* og *Archaic Chinese*. Det har ikke overraskende kunnet vises, at nogle af Karlgrens lydlige rekonstruktioner må modificeres, og det hele kompliceres af, at der if. Egerod ikke bare er ta-

le om to kronologisk adskilte stadier af gammelkinesisk, men også om en forskel på nordligere og sydligere dialekter i meget gammel tid.

Søren Egerod blev igennem årene en af de internationalt førende kendere af kinesisk dialektologi, og han skrev nogle meget tungtvejende arbejder inden for dette område, blandt andet et *Stand der Forschung*-kapitel til en international håndbog (*Current Trends in Linguistics*). Han kunne også ud fra sit kendskab til kinesisk dialektologi rette skytset mod den fremtrædende kinesisk-amerikanske lingvist William S-Y Wangs brug af kinesisk dialektmateriale som evidens for Wangs egen teori om sprogforandringer (såkaldt leksikalsk diffusion). Søren Egerod tog nogle af Wangs data og påpegede, at de mistede deres beviskraft, hvis man gik i dybden med deres sproglige proveniens.

Herhjemme blev Søren Egerod oftest identificeret som professoren i kinesisk; men hans fagområde var langt, langt bredere, og han publicerede faktisk igennem årene videnskabelige arbejder inden for alle de større sprogfamilier i Sydøstasien. Han gjorde således – delvis i samarbejde med Inga-Lill Hansson – en indsats inden for udforskningen af det *tibetoburmanske* sprog *akha* i det nordlige Indokina. Det lykkedes her at analysere et indviklet system af sætningspartikler, som man i tidligere sprogbeskrivelser ikke har tillagt særlig stor betydning, men som viste sig at være særdeles væsentlige for, hvordan sætningerne skulle forstås. Det er efter min mening en bemærkelsesværdig, men måske ikke så alment kendt forskningsindsats. Også *japansk* og *koreansk* havde Søren Egerods interesse, og han havde stor prestige i Korea. Thai vender jeg tilbage til om et øjeblik. De *austronesiske* (*malajo-polynesiske*) sprog var et af Søren Egerods hovedområder; det kan virke geografisk fjernt fra kinesisk; men det er det aldeles ikke. Et af de sprog Søren Egerod publicerede om: *radé*, tales i Vietnam, et andet: *atayal*, på Taiwan. Det er sandsynligt at alt, hvad der i dag er thai-sprog og malajo-polynesiske sprog, er udgået fra det sydlige Kina.

Jeg vil her fremhæve, fordi det måske ikke er så kendt i lingvistiske kredse i København, at Søren Egerod havde et stort sprogvidenskabeligt forfatterskab bag sig inden for *thai*. På et tidspunkt, hvor den sammenlignende forskning inden for thaisprogene ikke var kommet ret langt (bl.a. fordi mange af sprogene var svært tilgængelige i Kina), undersøgte Søren Egerod lydsystemerne og

skriftsystemerne i en række forskellige thai-dialekter eller thaisprog, som tales i Sydøstasien. Hans arbejder om bl.a. *shan*-sproget er standard-referencer. I 1961 skrev han en banebrydende komparativ og sproghistorisk afhandling: *Studies in Thai Dialectology*, og han vendte flere gange senere tilbage til emnet. Det væsentligste inden for hele dette emne er at forstå de forandringer, mutationer, der er sket i de initiale klusiler, og den sammenhæng, der er mellem dem og udviklingen af toner. Det er et fænomen, der i lidt forskellig skikkelse findes i mange forskellige sprog i Sydøstasien, og så tværs over grænserne mellem sprogfamilier. Søren Egerod har i sine arbejder belyst dialektforholdene og gjort tindrende klart rede for de fonetiske forklaringsmuligheder, man har, når det gælder disse omstruktureringer i stavelserne, og også for de analyseproblemer, der rejser sig.

I Thailand selv er den lingvistiske beskæftigelse med sproget blomstret op i de seneste årtier. Desværre fik Søren Egerods vigtige indsats inden for det komparative studium af thai-dialekter ikke helt den plads i den nationale lingvistik i Thailand, der tilkom den. Der kom nemlig – også i tresserne – en dissertation om rekonstruktionen af oldthai ud fra de moderne thaidialekter af amerikaneren Marvin Brown, der forresten havde studeret sammen med Søren Egerod. Browns bog er efter min mening slet ikke på det samme videnskabelige niveau som Egerods arbejder; men den skaber en sammenhængende udviklingshistorie for thai-sproget, og den slog stærkt an i filologiske kredse i Thailand. Søren Egerod skrev aldrig en tilsvarende bestseller inden for den komparative thai-forskning. Derimod indlagde han sig stor hæder også i brede kredse i Thailand ved at samle og udgive ældre digtning på *lanna*-sproget (også kaldet *nordthai*), som han udgav i transskription og med oversættelser. Igennem alle år havde Søren Egerod tætte kontakter til den lærde og kulturelle verden i Thailand. Jeg oplevede selv en gang, hvor Søren Egerod og jeg sammen skulle tilbringe et par dage i Bangkok, at der kom en deputation fra den thailandske forfatterforening for at træffe Søren Egerod og interviewe ham.

Når det gælder de *austroasiatiske* sprog, den familie, som almindeligvis regnes for de mest »oprindelige« af de sprog, der nu tales i Sydøstasien, så havde Søren Egerod vist indtil firserne været væsentlig mindre engageret i en selvstændig forskningsmæssig ind-

sats, end når det gælder de andre større sprogfamilier i Sydøstasien. Men han var sandelig særdeles velorienteret også på det austroasiatiske felt, nærmere bestemt de såkaldte mon-khmer-sprog. Det er en mærkelig sprogfamilie. Den omfatter bjergstammesprog lige fra Burma til Vietnam og Sydkina og med udløbere så langt sydpå som øgruppen Nicobarerne ved Malaccahalvøen. De sprog er for de flestes vedkommende meget ufuldstændigt beskrevet, og da flertallet af dem tales i kommunistiske eller tidligere kommunistiske lande, har mon-khmer-sprogene i mange år været et meget vanskeligt arbejdsfelt.

Et af de austroasiatiske sprog: *mlabri* blev som bekendt et af Søren Egerods forskningsområder. Fra begyndelsen af firserne foretog han og jeg en lang række forskningsrejser til det nordøstlige hjørne af Nordthailand, ganske tæt ved den gyldne trekant, for at studere sproget. Jeg skal ikke bruge mange ord på at præsentere mlabrierne; dels har Søren Egerod og jeg allerede tidligt i firserne talt om deres sprog i Selskabet, og dels har både sproget og folket, som er samler-jægere, også kaldet »de gule blades ånder«, været omtalt på forskellig måde i de seneste år her i landet. Men jeg vil fortælle lidt om baggrunden for projektet, om selve rejserne, og om situationen nu efter Søren Egerods død.

Den moderne udforskning af *mlabri* startede i 1982 på Søren Egerods initiativ. Da jeg selv i anden anledning skulle til Østen, spurgte Søren Egerod, om jeg qua fonetiker ville med på en ekspedition til de gule blades ånder. Det blev så begyndelsen til en lang række rejser. Den første gang og også flere af de senere gange var Lois Egerod med, og vi havde det festligt, måske ganske særligt på den første tur, hvor vi var indkvarteret med kok, chauffør med videre i en bambushytte i en lille bjerglandsby i regntiden og oplevede nogle ubeskrivelige ture igennem vandløb i terrængående køretøjer.

Søren Egerod var den festligste rejsekammerat, nogen kunne ønske sig, og samtidig en meget energisk feltforsker. I arbejdet med informanter gik han ikke på kompromis: vi skulle ikke gå videre, før vi havde fået belyst alt ordentligt. Selv aftnerne blev udnyttet; når vi holdt siesta, talte vi om filosofi og religion eller – hvad der var mindre lysteligt – om universitetspolitik.

Turen i 1982 resulterede i, at vi ud over nogle foreløbige meddelelser begyndte at forberede en fælles leksikalsk udgivelse. Vi vidste ikke dengang, at der ville blive mulighed for flere senere tu-

re. En af de ejendommeligste var i 1984, hvor vi endte med at fragte en informant til Bangkok, fordi jeg gerne ville lave nogle fonetiske optagelser. Bangkok var ikke noget sted for den stakkels mand; men det viste sig, at den kongelige danske ambassade, som ligger i en stor park, og hvor Egerods var indkvarteret, virkede mere hjemlig for ham. Så vores vilde mand lå og gyngede i en hængekøje på en af ambassade-bygningernes altaner, medens han morede sig med at kalde parkens fugle hen til os med mystiske lokkelyde. Ind imellem nedlod han sig til at lade Søren Egerod og mig trække nogle mlabri-ord ud af ham.

Det at få fastlagt ordenes og de faste udtryks præcise betydninger var det vanskeligste. Heldigvis havde Søren Egerod et indgående kendskab til nordthai, som mlabrierne kunne tale med en speciel bjergstammeudtale, og mlabrierne kunne også mere eller mindre forstå almindeligt siamesisk, så vi fik nogenlunde spurgt om det, som vi ikke umiddelbart forstod. Informanterne foreslog flere gange, at vi skulle følge arbejdsprocesserne i stedet for at sidde og spørge. Men det ville bl.a. indebære, at vi skulle kravle op ad høje træstammer for at se, hvordan man samler honning, og det var ingen af os parate til.

I 1988 kom der en slags krise i arbejdet. Vi havde fået udgivet et par arbejder om mlabri i 1987, deriblandt en ordliste; men under en rejse som jeg selv foretog til en anden bjergstamme, traf jeg en anden gruppe mlabrier, der talte en på flere punkter mere arkaisk dialekt. Mit arbejde med at få den dokumenteret viste sig at blive en væsentlig forudsætning for det videre, komparative arbejde; men det kom desværre til at sinke andet arbejde med sproget meget. Hertil kom, at vi fik kontakt med en meget bedre informant, hvad angik den form for mlabri, som vi havde arbejdet sammen om. Ved en ny bevilling fra det hjælpsomme Carlsbergfond blev det heldigvis muligt for Søren Egerod og mig at lave en gennemgang af hele ordstoffet med den gode informant, og det blev så grundlaget for, at vi planlagde endnu en ordliste, som skulle være den definitive version. Desværre blev det af forskellige grunde et langtidsprojekt; der var for meget andet, der skulle gøres, og på grund af betingelserne for feltarbejde med de sky mlabrier var og er det ganske overordentlig svært at få sikkerhed for, at de indsamlede oplysninger om sproget er korrekte. Der skulle kontrolleres igen og igen, og selv om vi i 1994 fik mulighed for i fællesskab at la-

ve endnu en kritisk gennemgang af materialet med informant, var vi på det tidspunkt kun ved begyndelsen af selve redaktionsfasen. Søren Egerod var da gået af som universitetsprofessor og havde mere tid til forskning, men til gengæld desværre helbredsproblemer. Nu efter hans død er det mit ansvar at færdiggøre udgivelsen efter de retningslinier, Søren Egerod og jeg forlængst havde lagt.

Mlabri, og vel især det komparative studium af sproget inden for rammerne af austroasiatisk, var et centralt forskningsanliggende for Søren Egerod i de senere år. Men hans hjertebarn var *atayal*, der tales af en gruppe tidligere hovedjægere. Det var vidunderligt – også her i Selskabet – at høre ham tale om disse kultiverede hovedjægere og deres værdige forhold til hovederne af de afsjælede kinesere, som de mente, de gjorde en tjeneste ved dekapiteringen (der var jo så mange kinesere...). Sproget atayal står på nogle punkter på et gammelt stade, og også på grund af sin geografiske placering er det interessant for rekonstruktionen af austronesisk. Det er også et typologisk spændende sprog. Søren Egerod publicerede allerede i tresserne om forskellige sider af sproget; men han blev ved med at forske i det. Dets fremtid som atayal-folkets levende sprog lå ham meget på sinde, og han arbejdede lige til det allersidste med en ny, opdateret og udvidet udgave af den atayal-ordbog, som han udgav i 1980. Han nåede heldigvis så langt, at andre har kunnet besørge værket i trykken.

I sin beskæftigelse med Østens sprog var Søren Egerod klart inspireret af *Louis Hjelmslevs* sprogtypologiske orientering, og også i høj grad af *Kaare Grønbechs* beskrivelse af den tyrkiske sprogbygning. Han integrerede typologiske og genetiske studier på en måde, som var en meget frugtbar nyorientering i forhold til Hjelmslev. Søren Egerod var en fortræffelig sprogiagttagere og analytiker. Han havde et skarpt blik for den grundlæggende struktur i et sprog, og han arbejdede intensivt med at karakterisere de syntaktiske og fonologiske sprogtyper, man finder i Øst- og Sydøstasien, og som ifølge hans teorier har været i en interaktion, der har givet sig store sproghistoriske konsekvenser. Et sprog kan historisk tilhøre én type, men ved voldsom påvirkning fra et sprog af en anden sprogfamilie kan det både udskifte store dele af ordforrådet og ændre type, som det f.eks. er sket med vietnamesisk under påvirkning af både thai og kinesisk. Det, der karakteriserer sprogene typologisk, er bl.a., hvilke mekanismer der bruges for at markere or-

det eller syntagmet som en sproglig enhed: der kan være tonale fænomener, trykkaccent, vokalharmoni eller kongruens i bøjningen.

Søren Egerod var også meget optaget af *sætningsstruktur*, særlig hvad angår de fænomener, der traditionelt håndteres med reference til kategorier som subjekt og objekt, eller tema og rema, eller agens og patiens. Han forskede bl.a. indgående i malajiske sprogs syntaks og semantik. Ud fra sine typologiske erfaringer var han særdeles kritisk over for de strømninger i nyere sprogvidenskab, der har gået ud på at opstille fælles underliggende repræsentationer af semantisk eller syntaktisk art for de forskellige måder at strukturere propositioner på i Jordens forskellige sprog, så man i virkeligheden nærmest bagatelliserer forskellene mellem sprogene til fordel for en universalistisk sprogteori. Mange yngre danske lingvister har oplevet hans elegante foredrag i Lingvistkredsen om de yderst forskellige måder at opbygge sætninger på, som man finder hen over det asiatiske kontinent.

Ved internationale kongresser gjorde Søren Egerod sig stærkt gældende med sit eminente kendskab til Øst- og Sydøstasiens sprog. Inden for de mere specifikke fagområder, der interesserede ham, havde han næppe mange jævnaldrende fagfæller i Danmark. Men han fik efterhånden en gruppe af især noget yngre kolleger.

Ellers var det nok ikke så meget i Danmark, men mere i det store udland, at Søren Egerod fandt sit faglige netværk. Han havde studeret i Paris og kendte både almenlingvister og eksperter på øst- og sydøstasiatiske sprog dér. Den for ham mest betydningsfulde skikkelse var nok den en del ældre *André Haudricourt*. Haudricourt havde påvist nogle regelmæssigheder i konsonantudviklingen i en række sydøstasiatiske sprog, som er af samme type som den såkaldte germanske lydfor skydning (som Rasmus Rask påviste), og Haudricourt havde påvist en sammenhæng mellem konsonanternes udvikling og udviklingen af toner f.eks. i et sprog som vietnamesisk. Det gjorde, at det var muligt at rydde op i nogle misforståelser om slægtskabsforholdene mellem sprogene i Sydøstasien; det vigtigste var, at vietnamesisk kunne klassificeres som et austroasiatisk sprog sammen med f.eks. kambodjansk, mens man tidligere havde vaklet mellem at regne det for beslægtet med thai eller med kinesisk eller med begge dele. Det tema, der her var centralt: sammenhængen mellem stavelsernes lydstruktur og forekomsten af ordtoner eller andre såkaldt prosodiske fænomener i

øst- og sydøstasiatiske sprog, er – som nævnt tidligere – et tema, som også har optaget Søren Egerod meget igennem årene, og han har skrevet flere betydningsfulde artikler om det.

Inden for Norden har der været et godt samarbejde om beskæftigelsen med de øst- og sydøstasiatiske sprog; man har haft det fælles talerør *Acta Orientalia*, som Søren Egerod i mange år var redaktør af, og man har nok i nogen grad fordelt forpligtelserne over for de enkelte sprogområder imellem de forskellige universiteter. Søren Egerods nærmeste nordiske kollega var nordmanden *Henry Henne*; de rejste en del sammen og oplevede fælles frustrationer: de arbejdede i fællesskab på at få mulighed for at lave minoritets-sprogstudier i Vietnam på et tidspunkt, hvor det viste sig ret umuligt at få den slags forskningsstilladelse.

Ellers havde Søren Egerod tætte kontakter til førende amerikanske forskere inden for øst- og sydøstasiatiske sprog såsom den dynamiske *James Matisoff* ved Berkeley, som Søren Egerod formåede til at skrive flere vigtige bidrag til det københavnske tidsskrift *Acta Linguistica Hafniensia*. Søren Egerod havde i øvrigt arbejdet hos den store amerikanske sprogforsker *Mary Haas*, der egentlig arbejdede med indianersprog, men som i forbindelse med 2. verdenskrig kastede sig over beskrivelsen af thai. Søren Egerod blev medarbejder på den til dato bedste videnskabelige ordbog fra thai til et vestligt sprog, en bog der kom i 1964.

Søren Egerod talte ofte om den noget ældre komparative sprogforsker og psykiater *Paul Benedict*, en mærkelig og genialsk mand, der har fået umådelig prestige inden for feltet, især ved at have slået endegyldigt fast, at thai ikke er beslægtet med kinesisk, men med malajo-polynesisk. Søren Egerod satte tydeligvis Benedicts forskningsindsats meget højt, men hans integritet viste sig ved, at en af hans måske seneste handlinger som redaktør af *Acta Orientalia* var at publicere en anden amerikansk kollega, Roy Andrew Millers nådesløse anmeldelse af Benedicts seneste bog. I den bog har Benedict på et meget diskutabelt sprogligt grundlag forsøgt at bevise, at også japansk er urbeslægtet med malajo-polynesisk, og omtalen i *Acta Orientalia* lader ham så sandelig ikke dø i synden. Jeg har forresten så sent som i januar 1996 haft en lang samtale med Paul Benedict om den nyere og nyeste faghistorie inden for feltet, og han talte da smukt om kollegaen Søren Egerod. Jeg synes, at det giver et lille indblik i et akademisk netværk af kvalitet.

På trods af Søren Egerods store engagement i de øst- og sydøstasiatiske sprog skal man ikke overse, at han i bund og grund var *lingvist*. Han var en overgang professor i lingvistik ved Columbia University, som den meget indflydelsesrige forsker *Uriel Weinreichs* efterfølger. Han havde indgået i miljøet omkring Louis Hjelmslev i de år, hvor Hjelmslev stadig var den store inspirator, og han beundrede Hjelmslevs sprogsyn og sproglige intuition. Selv blev han en af de store og internationalt kendte skikkelser i dansk sprogvidenskab. Han lagde i de senere år over for mig ikke skjul på, at han gerne ville lægge sin hovedindsats dér, også hvad angik *undervisningsvirksomheden* ved Københavns Universitet. Det lod sig ikke realisere ansættelsesmæssigt; men han har lejlighedsvis trådt hjælpende til og både undervist bachelorstuderende i lingvistik og vejledt studerende på den lingvistiske overbygning.

På den hjemlige sprogvidenskabelige scene var Søren Egerod da også først og fremmest den bredt orienterede og skarpsindige lingvist.

De seneste store foredrag, Søren Egerod holdt, både som gæsteforelæser uden for landet og i Lingvistkredsen i København, handlede om grundlæggende og vanskelige *syntaksteoretiske* problemer. Han opstillede strukturelle taksonomier og belyste dem med en dokumentation fra en vifte af vidt forskellige sprog, som der vist er meget få andre i vor tid, der ville kunne overskue. Det var heller ikke altid helt let kost for tilhørerne, og jeg er bange for, at Søren Egerod ved disse store foredrag ikke altid fik så kvalificeret en respons, som hans tanker fortjente.

Søren Egerod var ved sin død formand for det (af bl.a. Louis Hjelmslev grundlagte) sprogvidenskabelige forum *Lingvistkredsen i København*. Han var også igennem mange år en særdeles aktiv og meget udogmatisk medredaktør af det tidsskrift som Hjelmslev og russeren Roman Jakobson havde grundlagt: *Acta Linguistica* (senere omdøbt til *Acta Linguistica Hafniensia*); faktisk var Søren Egerod en af de meget få, som Hjelmslev selv havde akcepteret i redaktionen. Han var foruden mange andre hverv også med sin indologiske orientering et oplagt medlem af Pāli-ordbogens kommission (nu: bestyrelse) – for nu at blive ved foretagender, der var forankret i det hjemlige.

Det sidste arbejde fra hans egen hånd, som jeg véd, at han nåede at færdiggøre, var essayet: »Fra tanke til skrift« om den kinesiske

ske skrift, som kom i Selskabets lille bog *Sprog og Tanke, Fire Essays*, udgivet af redaktøren.

Søren Egerod var med sine langvarige og stærke kontakter til Sverige et oplagt – og altid veloplagt – medlem af formandskabet for *Einar Hansens Fond*, og det var med en beklagelse, som han bestemte ikke lagde skjul på, at en passus i fondets regler gjorde, at han måtte træde tilbage også fra dette hverv, da han blev halvfjerds.

Samtidig med sit videnskabelige virke var Søren Egerod en markant skikkelse i *det almindelige universitetspolitiske liv*. Han var aldrig bange for at have personlige standpunkter i de brydningstider, dansk universitetsliv har været igennem. Han havde det ikke altid harmonisk i den københavnske universitetsverden. Især den tid, hvor de kinesiskstuderendes flirten med maoismen kulminerede, var ikke rar for ham; hans sympatier gik ikke just i den retning. Men det er typisk for ham, at han ikke gik af vejen for at oversætte Mao-tekster, og jeg oplevede for få år siden, at han på tur til et akademisk møde i Sverige optrådte i mao-kasket. Den klædte ham, og han har moret sig. Men tilbage til de vanskelige år:

Ud over Søren Egerods mere principielle universitetspolitiske standpunkter spillede det også en rolle, at Københavns Universitets filosofiske (nu: humanistiske) fakultet har været og stadig er præget af den traditionelle fokuseren på europæiske og i hvert fald indoeuropæiske sprog. Det er noget, der især i dag har en selvforstærkende effekt: et fag som kinesisk har naturligvis ikke så mange studerende som engelsk eller dansk, det har meget færre lærere, det bliver dermed klassificeret som et »lille« sprogfag og skal dermed ikke have ret mange ressourcer, noget der kan virke lidt overraskende, når man véd hvor stor en procentdel af jordens befolkning, der taler kinesisk. I de senere år blev faget, som Søren Egerod selv en gang udtrykte det over for mig, »latterligt underbeholdt«. Han har alle dage været sit fagområde en god mand, og han var især i de yngre år en stærk universitetspolitiker. I de senere år oplevede han flere skuffelser, især den at komme i modvind med sin ledelse af Centralinstitut for Nordisk Asiensforskning, som blev helt omstruktureret, og som han i resten af sin levetid ikke havde nogen tilknytning til.

Hvis man skal tegne et afrundet billede af Søren Egerod, må det nødvendigvis også nævnes, at han var *skønlitterær forfatter og oversæt-*

ter og en veloplagt *formidler af kinesisk filosofi*. Han var en årrække præsident for den danske afdeling af PEN-klubben, og han havde mange andre tillidshverv. Lois Egerod og han tilbragte som bekendt de senere år i æresboligen på Gamle Carlsberg Vej, hvad blandt andet Einar Hansens Fond for nogle år siden nød godt af ved en storslået sammenkomst i den smukke sal, der hører til æresboligen. Søren Egerod var naturligvis medlem af flere lærde selskaber, han var æresdoktor ved Lunds Universitet, og han havde igennem årene modtaget andre hædersbevisninger, som jeg ikke vil opregne her.

Med sin videnskabelige standard står Søren Egerod som en fornem repræsentant for den akademiske tradition.

Æret være hans minde.